

Posudek školitele na magisterskou diplomovou práci JANY ŠLANCAROVÉ
„Vliv heterogenity krajiny na složení lokálních společenstev: Motýli ve stepních rezervacích jižní Moravy“

Magisterská diplomová práce Jany Šlancarové má 62 stran, z toho 18 stran zabírají nestránkované přílohy. Je psána hutnou formou skoropřipraveného rukopisu vědeckého článku, ovšem v českém jazyce.

Základem práce je fenomén, který sice mnozí přírodovědci vnímají, ale který je vzhledem ke své zjevné závažnosti překvapivě málo reflektován v ochranářské literatuře. Je jím homogenizace evropské krajiny, a tím i složení živočišných společenstev, k níž dochází během posledních ca 60 let po celé Evropě, přičemž naše země by se v pomyslné soutěži pravděpodobně umístila velmi vysoko. Tato homogenizace – daná kolektivizací či majetkovou koncentrací zemědělství – šla pravděpodobně ruku v ruce se ztrátou stanovišť, respektive představovala ztrátu sama o sobě, zejména pro druhy nejružnějších lemů a přechodů. Odhadnout dopad těchto dvou procesů – homogenizace versus ztráty biotopů – si za současné situace těžko někdo troufne - jak ostatně uchazečka píše ve 2. odstavci úvodu, dosud nikdo poválečnou homogenizaci ani nekvantifikoval.

Snad vinou převahy amerických, často v tropech působících autorů v biologii ochrany přírody 80. a 90. let začal být vliv heterogenity krajiny na druhové bohatství začal být skutečně seriózně zkoumán až po roce 2000, a v tomto úsilí sehráli nemalou roli motýli jako elegantní modelová skupina. Těsně po roce 2000 též byla sebrána terénní data uchazeččinu práci – šlo o kvantitativní soupis denních motýlů 38 jihomoravských rezervací, pořízený mnou a kolegou Benešem. Chtěli jsme zjistit, jak heterogenita krajiny *okolo* rezervací ovlivní společenstva motýlů *uvnitř* nich. Vyhodnocení výsledků ale zbrzdila naše nezkušenost s nástroji pro měření krajinné heterogenity; zatímco GIS aplikace prodělávaly přechodný rozvoj, my měli na práci vždy něco důležitějšího, takže se už zdálo, že zajímavá data nebudou nikdy zpracována. Velmi jsem proto ocenil zájem diplomantky námi zahájenou práci dokončit.

Neměl jsem ani obavu, že půjde o práci „od zeleného stolu“, protože Jana ze studovaného území pochází a většinu lokalit navštívila (a jejich motýlí faunu poznala) při sběru dat ke své bakalářské práci, týkající se modrásků *Polyommatus damon* a *P. thersistes*. Jejím úkolem bylo nejen „analyzovat sebraná data“, ale též proniknout do recentně bobtnající literatury o krajinné heterogenitě. Novotou proti většině recentních prací pak měl být pohled na vliv heterogenity nejen na druhovou bohatost, ale i na druhovou identitu – měla se podívat, zda lze najít nějaké vlivy heterogenity na to, čemu v práci nešikovně říkáme „struktura společenstev“.

Osobně pokládám výsledky za vynikající – po náročném seznámení se s metodami statistických analýz Jana přišla se zajímavými výsledky, že různorodá okolí skutečně zvyšuje počet druhů v rezervacích, a to i po zohlednění různých geograficky daných odlišností mezi rezervacemi. Nejen to, různá měřítka různorodosti působí na různých prostorových škálách, a různorodost okolí ovlivňuje i složení zastoupených druhů. V rezervacích v různorodé krajině přežívá více druhů celostátně ohrožených, a je možné vylišit ekologické skupiny druhů, pro něž heterogenita krajiny je, respektive není, důležitá.

Výsledky mě těší o to víc, že Jana pracovala po většinu času iniciativně a v mezích možností samostatně, a navíc velmi efektivně. Kromě předložené práce spoluzahájila a dnes už v podstatě vede autekologický projekt v Řecku, připravuje publikaci z bakalářské práce. Její magisterská práce obsahuje originální výsledky a po úpravách a určitém dopilování si jistě publikaci ve slušném vědeckém časopise. To by samo o sobě mělo splnit podmínky udělení magisterského titulu, což vřele doporučuji a přeji mnoho štěstí u obhajoby.

Doc. Mgr. Martin Konvička, Ph.D.
v Českých Budějovicích, 20.května 2011

